

چېرۇك

ئەردەلان غەبدوللا

تورپە پياو

ئەوئەى خەجىيى بناسىبايە ھەموو كاتىك يەك ئامۇژگارىي دەكرد «بۆچى وان لەم پياوھ شىت و چەپەلە ناھىنىت؟» خەجىش گورج وەلامى دەدايەوھ:

«بەخوئا عەباس زۆر پياوئى باشە، زۆر مېھرەبانە، بەلام داخەكەم كەمىك توورەيە، جارجار زۆر توورە دەبىت، بەلام كاتىك دىتەوھ سەرخۆئى، ھىچى لە دلدا نامىنىت» مەسەلەكە لەوھدا نەبوو خەلكى بىدەنگىي لى بكن، ھەموو رۆژىك كە عەباس دەگەر اياوھ مائەوھ، يەكسەر دەبووايە قاچ و دەستى بە لەشى نازدارى خەجى گەرم بكاتەوھ، ئەو ژنە بى دەسەلاتەش لە گريان و ھاوار و پارانەوھ زياتر، ھىچى ترى پى نەدەكرا. عەباس لە دەرگى دەرەوھ، بە ھەورەترىشقى جنىو و قسەئى ناشرىن دەستى پى دەكرد و پاشانىش بارانى شەق و زلەئى بەسەر خەجىدا دەباراند، ئەمەش بوو بووھ رۆتىنىكى ئەم مائە.

عەباس لە ھەموو شتىك دەچوو لە مرؤف نەبىت، سەرىكى زلى كەچەل، سمىلىكى رەشى پان، دمىك كە ددانەكانى بەژەھرى جگەرە زەرد و ناشرىن كرابوون چەورى ھەموو لەشى داگىر كەردبوو. لە دوورەوھ لە گۆزەيەكى شەرابى قووپاو دچوو. مى لە نىوان سەر و لەشىدا ديار نەمايوو. زۆر جار وات ھەست دەكرد، كە مى نىيە. خەلكى بەگشتى خۆيان لە عەباس دوور دەخستەوھ. ئەوئەش لەبەر دوو ھۆ.

يەكەمىان: ھەر لە دوورەوھ بۆگەنى لەشى دەھات، كەس نەيدەتوانى بۆ ماوئەيەكى كەمىش بىت، خۆئى لە پەنايدا رابگرت، پىسى و پۆخەلئى سىفاتىك بوو، ھەر لە مندالىيەوھ پىي دەناسرايەوھ، داكى بە مندالى دەبووايە، داركارىيەكى باشى بگردايە، ئىنجا دەچوو بۆ ھەمام.

لەبەر ئەوھ زۆر جار بۆئى ئەو مەر و بزنانەئى كە سەرى دەبىرىن زۆر لە بۆئى خۆئى خۆشتر بوو، زۆر جار مەر و بزنانەكانىش بە بۆگەنىيەكەئى عەباس تىك دەچوون: ئەمە لە لايەك، سىفەتتىكى خراپى ترى، كە بووبوو بە ماىەئى بىزارى خەلكى، زمانە پىسەكەئى بوو، عەباس ھەر لە مندالىيەوھ چىژىكى تايبەتى لە قسەئى ناشرىن و جنىو وەردەگرت، زۆر جار ئەگەر كەسى دەست نەكەوتايە، دەچوو بەردەم ئاوينەكەيان و، تىر جنىوئى بە خۆئى و باوكى دەدا، بۆيە كەس خۆشى نەدەويست. ھەموو جارىك داكى بە دەنگىكى بەسۆزەوھ دەيگوت «بەخوئا ئەم كورەم ھىچ كەس شووى پى ناكات، ئوى خوايە گيان بۆچى وا، وەچاخكوئىرت كەردم؟»

بەلام خوئا باوكى خەجىيى بۆ نارد و، لە بى ژنى رزگارى كەرد، رۆژىكىان باوكى خەجى

دهچیت گۆشت بکریت، به لّام پارهی پی نابیّت، باوکی عه‌باسیش نایناسیّت، به لّام گۆشته‌که‌ی ده‌داتی، له کاتی قسه و باسکردندا، باوکی عه‌باس باسی عه‌باسی بۆ ده‌کات، ده‌لّیت به دواى ژندا ده‌گه‌ریم بۆی، باوکی خه‌جیش یه‌کسه‌ر ده‌لّیت «مادام تۆ هینده پیاوی باشیت، من کچی خۆمت ده‌ده‌می» ئیتر له ناو خه‌لکیدا بوو به نوکته «خه‌جییان دا به یه‌ک کیلو گۆشت»، خه‌جیش به ناچارى بریاری باوکی قبول کرد، وه‌نه‌بّی خه‌جی کچیکی ناشرین بوویت ژنیکی بالا مامناوه‌ندی سپیکه‌له، پرچه‌کانی له کاتی لاویدا، کاتیک شانمی ده‌کرد، هه‌موو گه‌نجانی دى شه‌یدای ده‌بوون ده‌مولووتیکی باریک و ناسک، چاویکی خورمایى گه‌وره هه‌ر له ژنه ئه‌ستیره‌کانی هولیۆد ده‌چوو، به لّام هه‌موو جوانیه‌که‌ی عه‌باسی چلکن له ناوی برد، پاش مانگیک له شووکردنی به عه‌باس، تاقه‌تی نه‌ما و تۆرا چوووه‌ مالى باوکی. وه‌لی حاجی باوکی و غه‌فووری برای زۆر لیی تووره‌ بوون و به زۆر بردیانه‌وه بۆ لای عه‌باسه چلکن، باوکی هاواری ده‌کرد « تۆ ده‌ته‌ویت ئابروومان به‌ریت!! چۆن داوای ته‌لاق ده‌که‌یت ئه‌ی من چۆن ده‌توانم بچمه ناو خه‌لکی، پیم بلّین که‌که‌ی ته‌لاق دراوه؟»

له‌ولاشه‌وه دایکی به میهره‌بانی خۆی ده‌یگوت «کچم هه‌موو پیاویک تووره‌ ده‌بیّت، تۆ سه‌یری باوکت بکه‌ رۆژ نییه‌ لّیم نه‌دات، به لّام من هه‌ر رازیم، بۆچی مالى خۆت تیک ده‌ده‌یت» هه‌رچه‌نده خه‌جی وه‌لامی ده‌داته‌وه، به گویییان نه‌کرد، ته‌نیا خوشکه‌ بچووکه‌که‌ی ده‌هات باوه‌شی پيدا ده‌کرد و ده‌گریا، ئه‌و زۆر خه‌جی خۆشه‌ویست له‌لایه‌ک بۆ خه‌جی ده‌گریا و له‌لایه‌کی تریشه‌وه ده‌یزانی که‌ ئه‌ویش گه‌وره بیّت، هه‌مان چاره‌نووسی خه‌جی ده‌بیّت. خه‌جی به ناچارى وه‌کو چۆله‌که‌یه‌کی بى ده‌سه‌لات، خۆی ته‌سلیمی قه‌فه‌سی بى به‌زه‌ییی عه‌باسه چلکن کرده‌وه.

خه‌جی هه‌موو کاتیک دلخۆشی خۆی به‌وه ده‌دایه‌وه ده‌یگوت «هه‌مووی چه‌ند سالیکه‌ و دیاری گه‌وره ده‌بیّت، تۆله‌ی دایکی، له عه‌باسی باوکی ده‌کاته‌وه» له‌به‌رئه‌وه چه‌نده عه‌باس لیی بدایه و ئازاری بدایه، ئه‌و به‌ناچارى رازی ده‌بوو هیچی نه‌ده‌کرد.

هه‌موو قسه‌ ناشرین و جنیوه‌کانی عه‌باسی وه‌کو جامیک ژه‌هر، ده‌خوارده‌وه. له ناو خه‌لکیشدا ده‌یگوت «کوره عه‌باس زۆر پیاوی چاکه، هیچی له دلدا نییه، زۆر میهره‌بانه، به‌لّام جار‌جار تووره‌ ده‌بیّت که‌میک تووره‌یه!!» ئه‌م درۆ گه‌وره‌یه‌شی زۆر بری نه‌کرد، هه‌فته‌یه‌ک ره‌مه‌زان تی نه‌په‌ری، ئه‌م ره‌مه‌زانه‌شی وه‌کو هه‌موو ره‌مه‌زانه‌کانی تر، ده‌بووایه خه‌جی به شه‌ق و لیدان و جنیوه‌کانی عه‌باس، رۆژووکه‌ی بشکینیت، هه‌ر که ره‌مه‌زان

دهات ئېتر هتا مانگه كه تهواو دهبوو، خهجي له عهزابيكي بي وينه دا بوو، چونكه شق و ليدان و نازارداني، له لايهن عهباسه وه زياتر دهبوو، له بهرئوه هيچ كاتيک هزي به رهمه زان نه دهكرد. ئيواريه كه، له پر هاوار و گريان له مالى عهباسه چلكنه وه بهرز بووه وه، سه رهتا دراوسيگاني واين زاني شته كه ئاساييه وهكو هموو روزهگاني تره، به لام نه مجاره بيان هاوار و گرياني مندا له گاني خهجي زورتر بوو، هر بويه به ناچاري دراوسيگان چوونه سه مالى خهجي بزنان ديسان چي قهوماوه، ههنديك دراوسي نه يانويړا بچن، چونكه عهباس زور ده مي پيس بوو، له لايه كي تريشه وه، خهجي بهرگري له عهباس دهكرد له بهرئوه زور له دراوسيگان خويان خراب نه دهكرد.

به لام هم ئيواريه زياتر دهنگي مندا له گاني ويژداني چهند دراوسييه گيان جوولاند. كاتيک چوونه هه وشه كه، سهير دهكهن خهجي وهكو مه ليكي بي گيان، له ناو هه وشه كه دا كه وتوو و خه لئاني خوين بووه، مندا له گانيش، وهكو كومه ليك بيچووي بي دهسه لات، به سه لاشه ي داكيانه وه دهگري.

هه موو به دهنگيكي ناسكي مندا لانه دهگريان بو داكيان عهباسيش له ناو موبه قه كه دا، چه قويه كي خويناي به دهسته وه بوو، دهگوت وه شتيكي درنده يه. هاواري دهكرد.

«بو ناچنه وه مالى خوتان؟ بوچي خوتان له كيشه ي مالى خه لكي تر هه لده قورتين؟»

نه مجاره بيان عهباس، كاتيک ئيواره دهگه رپته وه، زور برسي ده بيت، خه جي ش كه ميك درهنگ خوار دنه كه ي بو ده هيتت نه ويش زور تووره ده بيت، پاش نه وه ي كه ميك شق و زلله ي لي ددات، په لاماري چه قوش ددات و هه موو گياني پاكي خه جي، چه قو باران دهكات خه جي نه گه يشته نه خو شخانه، گياني پاكي له دست دا.

پاش ماويه كيش، عهباس له زيندان بهر بوو، يه كسه ر داكيكي ژنيكي تري بو دوزيه وه، مندا له گانيش كه وتنه ناو دوزه خيكي بي وينه.

گياني پاكي خه جي ش، له گه ل دهسته خوشه گاني تريدا له زينداني پياوان رزگاريان بوو، به ره و ئاسماني بي تاواني هه لفرين.

۶-۹-۲۰۰۹

هولير